

Анотації

Баклашова Т. М. Украинская элита и создание нации: рецепция «шестидесятников».

Статья посвящена вопросу взаимоотношений национальной элиты и народа в историческом процессе. Основным аспектом статьи является освещение данной темы в деятельности поколения украинских «шестидесятников». Исследуется понимание шестидесятниками роли личности в истории и значения элиты для становления нации.

Baklashova T. M. Ukrainian elite and formation of the nation: from the perspective of the generation of 1960^s.

This article is devoted to the interaction of the national elite and people in historical process. The main aspect of the article is the elucidation of this topic in the activities of the generation of 1960^s. We investigate point of view of 1960^s generation as to the person's role in history and elite's meaning for forming a nation.

Г. І. Гончарук, Н. Ю. Садовська

ДО ЮВІЛЕЙНОГО ДВАДЦЯТОГО ЗБІРНИКА «ІНТЕЛІГЕНЦІЯ І ВЛАДА»

Тема «Інтелігенція і влада», яка в Західній Європі звучить «Інтелектуали і влада», розробляється колективом кафедри історії та етнографії України Одеського національного політехнічного університету з 1995 року. Саме з цього року і кожні наступних три роки аж до сьогодні вчені кафедри виявляються серед переможців конкурсів держбюджетних проектів на актуальні теми в історії та філософії. Але кожного разу ми визначаємо нові аспекти, модифікуємо напрямки пошуків.

У результаті названої діяльності кафедра виступила ініціатором і організатором п'яти всеукраїнських наукових конференцій саме за такою назвою «Інтелігенція і влада». Про значний інтерес до проблеми свідчать, наприклад, такі дані: у середньому брали участь у роботі конференції майже 150 осіб, серед них не тільки вчені, але і політичні діячі, народні депутати. Матеріали кожної конференції публікувались у збірниках, інколи вони складались з декількох частин.

У процесі дискусій викриштальювали намагання і здатність колективу кафедри готувати та видавати збірник науко-

вих праць саме під такою назвою. Ці зусилля мали приемний результат: спочатку збірник отримав свідоцтво про державну реєстрацію, а згодом, точніше, 19 січня 2006 року Постановою ВАК України збірник був визнаний фаховим. У березні 2010 року наш збірник «Інтелігенція і влада» [1] вдруге був визнаний ВАК України фаховим та успішно витримав переєстрації. Всі номери збірника отримали право розміщатися та зберігатися у електронному варіанті на порталі Національної бібліотеки ім. В. І. Вернадського.

Наше видання оснований на самоокупності, редколегія має свій субрахунок у бухгалтерії ОНПУ. З огляду на те, що Одеське видавництво «Астропринт» добросовісно відноситься до кафедри та хронологічних домовленостей, збірник «Інтелігенція і влада» серії «Історія» неодмінно виходить у друкарський світ в «Астропринті».

Читач, вочевидь, звернув увагу на те, що збірник позначений серією «Історія». Це не випадково. Все видання «Інтелігенція і влада» планувалось у трьох серіях: історія, соціологія і політологія. Побачили світ декілька номерів серій соціології та політології. Спочатку все видання базувалось на кафедрі історії та етнографії України. По мірі набуття досвіду організації формування і підготовки матеріалів до друку кафедри соціальної роботи та кадрового менеджменту, а також політології, стали готувати збірники відповідної серії у своїх колективах. Коли пишеться цей матеріал, названі кафедри продовжують боротися за визнання своїх збірників фаховими.

Тепер стосовно структури. Про неї можна сказати наступне: кожний збірник має своє обличчя залежно від надісланого наукового матеріалу. Але вже вимальовуються такі тенденції щодо структури: перша — стабільні розділи з питань нової історії України, історії України новітньої доби; друга — за наявності статей розділи були і можуть бути різними. Наприклад: питання археології, історії України княжої доби, середніх віків, а також персоналії, історіографія та джерелознавство, рецензії, наукова інформація тощо. Були у нас, так би мовити, і слабкі сторони, наприклад збірник № 10 був присвячений виключно статтям учнів Г. І. Гончарука — кандидатам, докторам наук, аспірантам, здобувачам наукових ступенів. Різні вони, ці учні, різні в них життєві шляхи і долі. Та приємно, що їхній шматок

хліба і самореалізацію формувала енергія професора і колективу кафедри.

Має збірник розділ «Наші автори». Тут наводяться відомості про авторів: прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь та посада за назвою закладу, де працює чи вчиться автор статті.

Цікава географія мешкання наших авторів. Їх адреса позначена понад двадцятьма обласними центрами. За кількістю цих адрес одеські автори посідають перше місце. Другими ідуть мешканці Івано-Франківська, третіми — кияни, четвертими — вінничани. Серед міст обласного підпорядкування: найбільше авторів з Дніпродзержинська, Ізмаїла, Ялти, Слов'янська. Маємо статті з Горлівки, Макіївки, Бердянська, Мелітополя, Ніжина, Кам'янець-Подільського та інші.

Розуміємо, що для оглядової статті найважливіше було б проаналізувати зміст збірників. Та вважаю, що читач нас зрозуміє: проаналізувати публікації двадцяти номерів наукових збірників, обсягом більше 10 друкованих аркушів кожний, у такій публікації неможливо. Це робота монографічного чи дисертаційного дослідження. Нас задовольняє поки що автореферативна інформація кандидатських і докторських дисертацій, де серед публікацій авторів захищених дисертацій називають наші збірники. А у деяких авторефератів навіть публікації у нашому збірнику переважають за кількістю всі публікації дисертантів.

Дружній відгук на нашу ініціативу з багатьох наукових центрів і міст обласного підпорядкування України — для нас значна підтримка, стимул для подальшої роботи, усвідомлення того, що наш труд, наша діяльність у зазначеному напрямку має попит фахівців. Особливо нас радіє той факт, що ми допомагаємо передусім нашим вихованцям, нашим колегам, яким, погодьтесь, не так вже просто пробитися у центральні видання. Результати цієї допомоги значні. Наприклад, докторантка О. А. Шановська опублікувала 13 статей, кандидат історичних наук А. І. Федорова — 9 статей, Т. Г. Гончарук — 8 статей, аспірантка Н. М. Кіндрачук — 6 статей, кандидат історичних наук І. Б. Кривдіна — 6 статей, кандидат історичних наук Ю. Ю. Богуславська — 6 статей. Всього вихованцями нашої аспірантури опубліковано у 20 збірниках «Інтелігенція і влада» 115 статей. Це не тільки показник допомоги дослід-

никам, а що найголовніше — внесок у розробку конкретних тем історичної науки.

Названі кількості статей опублікованих у збірнику наших колег складає значну частину загальної кількості статей авторів з усієї України. Така кількість складає 372 статті. Уже цім співвідношенням важко визначати значення нашого збірника для наших колег. Читач, мабуть, має намір нам поставити таке запитання: а який попит дослідників в Україні на вашу наукову продукцію? Поки що ми маємо відомостей з усіх 15 закладів, куди ми направляємо наші збірники згідно вимогам Вищої атестаційної комісії України. У кінець 2009 року, здається, у грудні місяці, Національна наукова бібліотека ім. В. І. Вернадського прийняла до електронного зберігання і розміщення на своєму порталі наші збірники. Як можна заключити з того-таки Інтернету [2], за час від січня до жовтня 2010 року маємо 1812 запитів читачів, а в рейтинзі (статистиці) з 1406 назв видань наш збірник посідає 120-те місце, і в жовтні цього року мав 496 запитів. А це значить, що попит на нашу продукцію значний.

Отже, маємо підстави стверджувати, що як тема збірника, так і його публікація мають неабияку актуальність. Зацікавленість у ньому авторів та інших дослідників надихає редколегію на подальшу роботу. Сподіваємось не тільки на збереження традиційної автури, але й на залучення до нашої справи нових дослідників.

Джерела та література

1. Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Вип. 1. — Одеса: Астропринт, 2003. — 200 с.
Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Вип. 3. — Одеса: Астропринт, 2004. — 224 с.
Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Вип. 5. — Одеса: Астропринт, 2005. — 264 с.
Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Вип. 6. — Одеса: Астропринт, 2006. — 276 с.
Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Вип. 8. — Одеса: Астропринт, 2006. — 256 с.
Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Вип. 9. — Одеса: Астропринт, 2007. — 336 с.
Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Вип. 10. — Одеса: Астропринт, 2007. — 260 с.
Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Вип. 11. — Одеса: Астропринт, 2008. — 304 с.

Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Вип. 13. — Одеса: Астропринт, 2003. — 252 с.

Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Вип. 14. — Одеса: Астропринт, 2003. — 232 с.

Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Вип. 15. — Одеса: Астропринт, 2003. — 300 с.

Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Вип. 16. — Одеса: Астропринт, 2003. — 284 с.

Інтелігенція і влада. Серія: Історія. Вип. 19. — Одеса: Астропринт, 2003. — 256 с.

2. <http://nbuv.gov.ua/portal/stat.html>

Анотації

Гончарук Г. И., Садовская Н. Ю. К юбилейному двадцатому зборнику «Інтелігенція і влада».

В статье показан процесс возрождения, становления и утверждения научного сборника «Інтелігенція і влада». Показана обширная география авторов, чьи статьи публикуются в издании, особенно активные одесские историки, в частности историки Одесского национального политехнического университета. Приводятся обобщающие цифры, свидетельствующие об авторитете сборника.

Goncharuk G. I., Sadovska N. U. To the anniversary 20th issue of “Intelligentsia and Power”

The article is devoted to the process of revival and formation of the scientific collection of articles “Intelligentsia and Power”. Vast geography of authors, whose articles are published, is highlighted. Special attention is given to Odessa historians and historians of Odessa National Polytechnic University in particular. Summarized figures which prove collection’s authority are given.

О. А. Мельничук

РАДЯНСЬКА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА 1920–30-х рр. У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРИОГРАФІЇ

Історія соціальної політики радянської держави завжди була пріоритетним напрямом історичних досліджень. Як правило, такі роботи характеризувалися функціональними інтерпретаціями тих чи інших інститутів та заходів держави, спрямованих на підвищення добробуту радянського народу. Висвітлюючи історію суспільства з позицій формаційно-класового аналізу системних явищ, через призму щоденних успіхів соціалістичного